

ایلات بختیاری و لرستان

مجموعه مقالات نخستین همایش هنر و فرهنگ عشایر ایران (۱)

به کوشش: دکتر کیانوش کیانی هفت‌لنگ

تابستان ۱۳۸۹

سرسالسه	همایش هنر و فرهنگ عشایر ایران (نخستین: ۱۳۸۷: تهران).
عنوان و نام پدیدآور	ایلات بختیاری و لرستان: مجموعه مقالات نخستین همایش هنر و فرهنگ عشایر ایران (۱) / به کوشش کیانوش کیانی هفتلنگ.
مشخصات نشر	تهران: مؤسسه تألیف، ترجمه و نشر آثار هنری «متن»، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	۲۵۰ ص.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۲۳۲-۰۷۲-۱
وضعیت فهرست‌نویسی	فیلد.
موضوع	ایلات و عشایر - ایران - کنگره‌ها.
موضوع	فرهنگ ایرانی - کنگره‌ها.
شناسه افزوده	فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران. مؤسسه تألیف، ترجمه و نشر آثار هنری «متن».
رده‌بندی کنگره	DSR ۶۹/۸۸ ۱۳۸۷
رده‌بندی دیویی	۹۵۵/۹۷
شماره کتابشناسی ملی	۲۰۶۷۳۷۳

مؤسسه تألیف، ترجمه و نشر آثار هنری «متن»

ایلات بختیاری و لرستان
مجموعه مقالات نخستین همایش هنر و فرهنگ عشایر ایران (۱)
به کوشش: کیانوش کیانی هفتلنگ
ویراستاری ادبی: بنفشه فاضلی
طراح جلد: عفت‌السادات افضل طوسی
چاپ اول: تابستان ۱۳۸۹
شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه
قیمت: ۴۸۰۰۰ ریال
چاپ دیجیتال مؤسسه «متن»

ISBN: 978-964-232-072-1

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۳۲-۰۷۲-۱

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

نشانی مؤسسه: تهران - انتهای خیابان فلسطین جنوبی - خیابان لقمان ادهم - پین بست پروژ چمبر - شماره ۲۴ -
مؤسسه تألیف، ترجمه و نشر آثار هنری «متن». تلفن: ۴-۶۶۴۶۸۶۹۲ - دورنگار: ۶۶۹۵۱۶۶۲ - صندوق
پستی: ۱۳۷۷ - ۱۳۱۴۵ پست الکترونیک: art.publishing@yahoo.com
نشانی فروشگاه مرکزی: خیابان ولی عصر - نرمیده به چهارراه طالقانی - شماره ۱۵۵۰ - ساختمان مرکزی
فرهنگستان هنر. تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۰
نشانی فروشگاه شماره ۲: خیابان ولی عصر - ضلع جنوب غربی بارک ساعی - شماره ۱۱۰۱ - فرهنگستان
هنر - مرکز هنرپژوهی نقش جهان. تلفن: ۱۴-۸۸۵۵۳۹۱۲ - دورنگار: ۸۸۵۵۳۹۱۵ - صندوق
پستی: ۱۵۱۱۹۱۳۴۱۱

نشانی فروشگاه اینترنتی: www.matnpublishers.ir

فهرست

- ۷ پیشگفتار
- نجلی هنر و فرهنگ در مثل‌های بختیاری / دکتر علی قنبری، دکتر عباس
- ۱۱ قنبری عدیوی
- ۲۹ تحلیلی بر نقش و رنگ گلیم‌های عشایر بختیاری / حسین ابراهیمی ناغانی
- آشنایی با پوشاک و فرهنگ پوشش در قوم بختیاری / اسکندر مقصودی،
- ۵۷ صغری طاهری
- ۷۱ در آمدی بر زیباشناسی دستیافته‌های عشایری ایران / غلامرضا هاشمی
- بررسی نقوش مشترک در گلیم‌بافته‌های استان چهارمحال و بختیاری و
- ۸۷ سفالینه‌های شوش / فرانک کبیری
- آداب و رسوم فراموش شده (هنر و فرهنگ از یاد رفته): بررسی و تحلیل
- ۱۰۷ اجمالی موسیقی بختیاری / غلام عباس خسروی
- بازتاب هنر در زندگی عشایر، با تأکید بر ایل بختیاری / کیانوش کیانی
- ۱۳۱ هفت‌لنگ
- ۱۴۳ حماسه‌سرایی و شاهنامه‌خوانی در ایل بختیاری / سیمین‌دخت مردانی
- ۱۶۱ ظرفیت‌های نمایشی در سوگچامه دویت خون / اردشیر صالح پور
- ۱۸۷ نمایش باران در عشایر بختیاری / فاطمه شعبانی اصل
- ۲۰۵ یافت چوغا، لباس مردان بختیاری / زهرا یزدانی
- «قلعه‌ها» در منطقه عشایر بختیاری / پریچهر سلطانی، نرگس خدابخشی
- ۲۱۷ شلمزاری

پیشگفتار

در سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران، اظهار شده است که در افق ۱۴۰۴، ایران کشوری است توسعه‌یافته، متناسب با مقتضیات فرهنگی، هنری، جغرافیایی و تاریخی. در سیاست‌های کلی برنامه چهارم توسعه، ضمن توجه بر دانایی‌محوری، به فرهنگ‌سازی، تقویت وحدت و هویت ملی با آگاهی کافی درباره تاریخ ایران، فرهنگ، تمدن و هنر ایرانی، سالم‌سازی فضای فرهنگی، مقابله با تهاجم فرهنگی، ایجاد فرصت‌های برابر و حراست از میراث فرهنگی، مورد تأکید قرار گرفته است. به علاوه در مهم‌ترین محورهای برنامه چهارم توسعه، به استفاده هر چه بیشتر از ظرفیت‌های قانون اساسی، اصالت و کارآمدی، فرهنگ اصیل اسلامی - ایرانی و حرکت هماهنگ به سوی سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ اشاره شده است. فرهنگ، میراث اجتماعی انسان است و هنر، جزئی از مجموعه پیچیده فرهنگ می‌باشد که خوشبختانه در تمامی اسناد بالادستی کشور مورد توجه قرار گرفته است. خرده‌فرهنگ‌ها اعم از فرهنگ‌های قومی و قبیله‌ای، مذهبی و طبقه‌ای، از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند و فارغ از هر نوع

نگرش، مستلزم شناخت کافی از ظرافت‌ها و جزئیات، درک ماهیت آن‌ها و برنامه‌ریزی برای پاسداشت و نگهداری آن‌هاست تا به عنوان بخشی از هویت و میراث ملی، پاسداری و در اختیار نسل‌های آینده قرار گیرند.

بدون تردید، فرهنگ و هنر ایلات و عشایر ایران با توجه به تنوع، اصالت و ریشه‌دار بودن و به اقتضای ویژگی‌های اقلیمی، از مزیت‌های نسبی جامعه ایران محسوب شده و بخشی از سرمایه ملی کشور به شمار می‌رود. خاستگاه هنر ایل، طبیعت و سرچشمه‌های زلال آن می‌باشد که اقیانوسی عظیم و ژرف و پدیده‌ای سازنده و حرکت‌آفرین است که با نبوغ و خلافت زنان و مردان عشایر تکوین یافته و به عنوان بخشی از میراث و سرمایه ملی، علی‌رغم همه ناملایمات و محدودیت‌ها، سینه به سینه به نسل‌های بعد منتقل شده است. این میراث گرانقدر، در طول قرن‌ها هویت خود را حفظ کرده و امروزه به رایگان در اختیار ما قرار گرفته است. پویایی، قدرت و غنای هنر و فرهنگ ایل، به دلیل کاربردی بودن، جزئی از زندگی عشایر است و به لحاظ اصالت و بارور شدن در همزیستی با طبیعت، از قابلیت‌هایی برخوردار است که می‌تواند در برابر آسیب‌ها و تهاجمات فرهنگی، پایداری کرده و مصونیت ایجاد نماید.

امروزه، گسترش امواج، صدا، ارتباطات و تصاویر، مرزهای زمینی و آسمانی را درهم شکسته و این میراث ارزشمند و گنجینه هنر بومی را در معرض تهاجمات و آسیب‌های جدی قرار داده است. همچنین به دلیل غفلت متصدیان امر و متولیان فرهنگ و هنر و کم‌توجهی در برنامه‌های اجرایی، بیش از پیش شکننده شده و برخی از ویژگی‌های آن نیز در حال فراموشی است.

فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران، با رویکردی مسئولانه و به منظور شناخت مسائل و معضلات هنر و فرهنگ عشایر، زمینه‌سازی برای فعالیت‌های پژوهشی، بررسی و شناسایی موارد آسیب‌دیده و برنامه‌ریزی برای احیاء و هویت‌بخشی به ویژگی‌های فرهنگ و هنرهای اصیل جامعه عشایری ایران، بنیانگذار این مهم شد تا بار دیگر گنجینه هنر ایلات با واکاوی علمی، شناسایی، حفظ و احیاء گردد. به همین منظور، گروه پژوهشی هنر و فرهنگ عشایر، مرکب از نخبگان و اندیشمندان برجسته و

دانش آموخته عشایر، در مجموعه فرهنگستان هنر شکل گرفت تا با درک اهمیت و ضرورت تاریخی آن و به منظور پاسخگویی به نیازهای فرهنگ و هنر عشایر، موارد آسیب دیده، در معرض خطر و یا از یاد رفته را مورد مطالعه و بررسی قرار دهد و راهکارهای لازم را برای بازیابی و احیاء، ارائه نماید.

مجموعه پیش رو، اولین اثر و بخشی از مقالاتی است که در نخستین همایش هنر و فرهنگ عشایر ایران، ویژه استان های چهارمحال و بختیاری، خوزستان، لرستان و اصفهان، در سال ۱۳۸۷ ارائه گردید. گروه، امیدوار است در اقدامات بعدی، با مشارکت بیش از پیش نخبگان و پژوهشگران، به ویژه نسل جوان، بتواند دامنه فعالیت های پژوهشی را برای دیگر مناطق توسعه داده و دستاوردهای ارزشمندتری را در اختیار دانش پژوهان و علاقه مندان قرار دهد.

دکتر علی قنبری

دبیر علمی و رئیس گروه

پژوهشی هنر و فرهنگ عشایر ایران